så att efterhand nya och förbättrade upplagor kunna erhållas, jemte det nödig omsorg egnas åt beskrifningar rörande kustseglingen; och har wid Kontorets organisation föreskrifter äfwen blifwit meddelade om sjökorts och beskrifningars mera utsträckta tillhandahållande för allmänheten.

Då Chefskapet för detta Werk så wäl som Lots-direktörs-beställningen, hwilka hittils warit förenade, erhållit hwar för sig en wida mera utsträckt werksamhet, hafwa deßa befattningar numera blifwit öfwerflyttade på skiljda personer; kommande nödig instruktion i förstnämnde hänseende att tjena till efterrättelse.

I följd af den utaf Kongl. Maj:t inrättade sjette klaß af Swärdsorden för under-officerare, äfwensom särskilda utmärkelse-tecken för manskap, hafwa deßa nya belöningssätt jemwäl tillgodokommit Flottans under-befäl och manskap. Nya utmärkelse-tecken.

Beträffande sedan Flottans materiel, och deribland först fartygen, så har nybyggnaden och underhållet af desamma beförjts i den mån anslagen medgifwit; hwarwid bland färdigbygda fartyg förekomma korvetten Lagerbjelke och bogserings-ångfartyget Balder af 60 hästars kraft, med propeller. Fregatten Norrköpings äfwensom en lastgaleas's nybyggnad är fortsatt, hwarjemte åtta kanonslupars förändring till bombkanonslupar har blifwit i det närmaste fullbordad, äfwensom anbefald ändring af sex bombkanonslupar werkställd och af fyra andra nära slutad, m. m. Nödwändiga reparationer å befintliga fartyg hafwa deßutom i mån af tillgången blifwit werkställda. Flottans materiel. Fartygs byggnad.

Med den antagna grundsats, att fartygen alltid till alla sina detaljer böra befinnas i det skick, att de oförtöfwadt kunna utlöpa eller begagnas, hafwa åtskilliga utredningar så af artilleri- som öfriga inventarier blifwit fullbordade.

Med anwändande af en del utaf det af Rikets sednast församlade Ständer anwisade extra anslag till krigs-ångfartygsbyggnad, har bogserings-ångfartyget von Sydow af 70 hästars kraft, med propeller och lämplig bestyckning, deßutom blifwit nybygdt. Ritningar till twå andra ångfartyg hafwa wäl äfwen blifwit uppgjorda, men på flera derwid förekomna skäl ännu icke kunnat fastställas, till följd hwaraf med byggnaden af dem tillswidare måst anstå.

Utur Flottan utgångna fartyg.

Några mindre, numera genom sin ålder för sjöförswaret icke anwändbara fartyg, hafwa, i författningsenlig ordning och på för det allmänna förmånligaste sätt, blifwit utur Flottan utrangerade.

Underhållet af hus och byggnader.

Oaktadt de sednare årens större rustningar medfört nödwändigheten af de utrustade fartygens förseende i alla sina särskilda detaljer, och sålunda under tiden wäsentligen upptagit stationernas arbetskraft, så har dock en oaflåtlig underhållsomsorg warit egnad hus, byggnader och inrättningar derstädes, samt äfwen nya anstalter och förbättringar, ledande till besparing så wäl i dagswerken, som i andra hänseenden, blifwit utförda, så widt tillgångarne sådant medgifwit. Å en stor del af stationernas hus och byggnader hafwa reparationer blifwit werkställda, och i Carlskrona har, bland annat, en ny kasern-byggnad deßutom blifwit företagen och i betydlig mån framskridit; flera nödiga byggnader, såsom för pumpwerket wid gamla dockan och en såginrättning, hafwa blifwit uppförda, äfwensom filwerkstadsbyggnaden utwidgad för anbringandet derstädes af en för artilleri-werkstäderna nödig ångmachin för drifwande af swarfstolar, borrmachiner, bläster, slipstenar, m. m., hwarigenom, bland annat, mindre reparationer å flottans ångfartyg kunna på warfwet werkställas; och hafwa derjemte andra, mera betydliga, arbeten blifwit wid stationen fortsatta eller utförda. Wid Stockholms station har

en ny laboratorii-byggnad af sten blifwit å Ladugårdsgärdet härstädes uppförd; den nya kastellbyggnaden blifwit fullbordad och inredd till begagnande för artilleri-båtsmän m. m., samt nödiga reparationer werkställda; förflyttning till Skeppsholmen egt rum af fartyg och båtar, som hittills warit å det så kallade Hof-jakt-warfwet förwarade; beslut blifwit meddeladt rörande uppbyggande af ett nödigt exercishus m. m.; och har slutligen bifallits så wäl anskaffningen af en ångmachin för artilleri-werkstädernas swarfstolar, blåsbäljar, slipstenar m. fl. inrättningar, hwilka nu drifwas med handkraft, som äfwen sjelfwa Artilleri-werkstads-husets förändring och tillbyggnad, så att utrymme deri kunde beredas för kol- och jernförrådet, äfwensom för möjligheten att derstädes utföra det wäsendtligaste af Konstruktions- och Mekaniska Departementernas smiden; warande wid stationernas ångmachiner affedt och beräknadt att till bränsle för dem i allmänhet komme att begagnas affall wid alla der förekommande timmermans-arbeten.

Med de af Rikets Ständer wid sista Riksdag dertill anwisade medel har nya dockbyggnads-arbetet i Carlskrona så fortgått, att femte dockan nu äfwen är fullbordad. Likaledes har en wid densamma gående wattenafledningens-trumma blifwit fulländad; hwaremot med fyllning och planering såwäl omkring denna som de öfriga dockorna åtskilligt ännu återstår att göra. Murningsarbetet å gafwelmurarne till de sedan längre tider tillbaka byggda första och andra dockorna, hwilka hittills warit slutna endast med trädammar, har nu äfwen bedrifwits och så fortskridit, att andra dockans slutningsmur är fullbordad, då deremot arbetet med den till första dockan ännu pågår. Dockbyggnaden.

Åt fartygens bestyckning, äfwensom wapnen i öfrigt, har lemnats den uppmärksamhet, som denna wigtiga del af sjöförswaret påkallat; och har med det af Rikets Ständer anwisade extra statsanslag till Bestyckning.

bombkanoner och projektiler det för närwarande behöfliga antalet af sådana kanoner blifwit anskaffadt, samt återstoden af anslaget blifwit anwändt till upphandling af projektiler. Fartygens bestyckning har i allmänhet och så widt sådant medhunnits, blifwit apterad för slagkrutslås och rigt-instrumenter; äfwensom bombkanonernas lavettage blifwit till större delen tillwerkad.

Gewär och pistoler.

Af de extra medel Rikets sednast församlade Ständer anwisat till anskaffning af nya gewär för Flottans behof samt reparation eller förändring af förut befintliga, hafwa alla sådana stationernas gewär blifwit inrättade till slagkruts-antändning, som dertill ansetts böra ifrågakomma, hwilket i allmänhet äfwen iakttagits i afseende å de Flottan tillhörande pistoler; och har det öfriga af anslaget blifwit anwändt till anskaffning af gewär af förbättrad modell, att emellan Flottans stationer fördelas i mån af deras brist derå.

Anställda försök.

Åtskilliga försök, afseende båtnad för wapnet, eller i öfwerensstämmelse med deß ändamål, hafwa blifwit gjorda, såsom till utrönande af företrädet emellan sex- och twåbladig propellerskruf; med en så kallad underwattens-mina, artilleri-försök, m. m.

Nya ordinarie båtsmansroteringen.

Sedan Rikets Ständer jemwäl för deras del fastställt de af Kongl. Maj:t redan förut gillade roteringswerken för den nya ordinarie båtsmans-roteringen i riket, hafwa berörde roteringswerk blifwit öfwerlemnade till Kongl. Maj:ts Befallningshafwande i länen, för att wid Lands-Kontoren förwaras, och hwarifrån behörigen styrkta afskrifter såwäl till Förwaltningen af Sjö-ärendena som Kammar-Kollegium skulle insändas.

Båtsmansbeklädnaden.

Sedan Rikets Ständer wid sednaste riksdag antagit den gjorda framställningen om bestyrets med båtsmansbeklädnaden öfwerflyttande på Kronan, med några för deras del derwid meddelade närmare be-

stämmelser, samt i och för werkställigheten anslagit en summa af högst 28,000 R:dr, har Kongl. Maj:t i ämnet utfärdat nådig förordning, med förständigande derjemte till Deß Befallningshafwande i länen, att, i fråga om det nya beklädnadssättet, wid utlysande sammanträden höra rust- och rotehållarne. Enligt de öfwer förloppet härwid afgifna berättelser, hafwa 3,545 rotar antagit det förändrade sättet för båtsmans-beklädnadens utgörande.

Sedan Kongl. Maj:t så wäl som Rikets sednast församlade Ständer stadgat de wilkor, under hwilka rotehållarne wid Göthe- borgs och Bohus läns båtsmans-kompanier skulle fritagas från åliggandet hittils att wid uppfordring förse sina båtsmän med en månads kost; så hafwa wederbörande härom blifwit förständigade. Månadskost.

Sjömätningarne, hwilka, i anseende till 1848 års rustningar, samma år woro inställda, hafwa under 1849 och innewarande år fortgått uti Södermanlands och Bohus läns skärgårdar, och har mätningen å sjön Wenern så framskridit, att af det 110 geografiska mil widsträckta arbetsfältet nu endast såsom ouppmätt återstår en trakt af 10 mil. Sjömätningar m. m.

Som den tryckta seglings-beskrifningen öfwer Östersjön och Finska wiken är utgången samt måste omarbetas och ånyo utgifwas, men sjöfartens säkerhet så wäsentligen beror på alla uppgifters fullkomliga tillförlitlighet, så har under twå månader af innewarande år, med begagnande derwid af krono-ångfartyget Balder, en kontroll-undersöknings-expedition i ofwanberörde asseende blifwit genom officerare från Sjökarte-kontoret werkställd.

Sedan, efter det så kallade Swenska Sjökarte-werkets inköp år 1848 för statens räkning, Sjökarte-kontoret har sig ålagdt att fortsätta sjökortens utgifning, äfwensom att draga försorg om deras försälj- Sjökarte-werket.

ning, så hafwa alla graverade sjökortsplåtar år 1849 undergått allmän korrigering, hwarigenom de derefter utgifna sjökort erhållit en icke obetydlig förbättring. Specialmätningar hafwa transporterats uti half skala, årens detaljmätningar och lodningskartor blifwit uppritade och connecterade, äfwensom några hamn-specialer förberedda till utgifning, hwarjemte en ny karta öfwer Öresund uti dubbelt så stor skala, som de hittills utgifna kustkorten, är konstruerad och under uppritning, för att snart lemnas till gravering. Ordnandet af Kontorets samlingar, numera utgörande omkring 17,000 exemplar, samt upprättande af inventarie-förteckning öfwer desamma fortgår.

Amiralitets-krigsmans-kaßan.

Sedan Amiralitets-krigsmanskaßans delegare medgifwit förhöjd innehållning från deras löner till gratialsfonden, samt denna fonds tillgångar sådant medgifwa, så komma de till enkor och oförsörjda barn utgående gratialer, hwilka för de dertill berättigade hittills utfallit med en femtedel af männens eller fädrens pension, att för dem, hwilkas män eller fäder sedan 1848 års början aflidit eller härefter aflida, att utgå med en fjerdedel af mannens eller fadrens pensions-belopp.

Fyr- och båk-wäsendet.

Af nybyggnader och förbättringar wid fyr- och båkwäsendet torde böra nämnas såsom fullbordade, bland de förra, de wid Understen, på Koster och wid Näskubben, samt af de sednare den på Östergarnsholme och Swartklubben, hwarjemte början till nybyggnad blifwit gjord på Fjäderägget och Malörn; och har kostnaden för alla ofwan omförmälda fyrbyggnads-arbeten äfwensom för lysnings-apparater m. m., blifwit bestridd af besparade lots- och båkmedel, utan något särskildt bidrag. Beslut har deßutom redan blifwit fattadt att, till betryggande af sjöfarten på sjöarne Wenern och Wettern, twå fyrar af trä skola uppföras, den ena på udden Hjorten å Dalbolandet,

samt

samt den andra å skäret Fjuk eller någon af uddarne wid inloppet af Motala; äfwensom Kongl. Maj:t bifallit, att en af Kalmar stads skeppsredare hittils underhållen lampfyr på det s. k. Grimskäret i berörde stads hamn med medlet af April månad nästkommande år skall af Staten öfwertagas. Behörig omsorg har warit egnad underhållet af prickar och sjömärken.

Lotspersonalens aflöning m. m.

I och för utarbetandet af förslag till en allmänt erkänd nödig förbättring i lotspersonalens aflöningswilkor har en särskild Komitee warit nedsatt, hwilken för denna personal föreslagit sådana till bestämda belopp; men då de från deras innehafwande lägenheter utgående förmåner derwid äfwen ansetts böra ingå i beräkning, så är detta ärende, i anseende till de wid en sådan uppskattning förekommande swårigheter, helst lots-jordeboken icke är i alla län fullbordad, ännu under handläggning. De inom en del lotsfördelningar för lotsarnes barn inrättade ambulatoriska skolor hafwa fortfarande warit talrikt besökta och utöfwat en wälgörande inflytelse på barnens bildning.

Kunskapsprof för inträde i landtmäteristaten.

Då det för så wäl Staten, som de enskilde, är af särdeles wigt, att landtmäteri-korpsen innehar den bildning och de kunskaper, som för utförandet af deß maktpåliggande embetsgöromål erfordras; men Kongl. Maj:t ansett de genom 1827 års instruktion för landtmätarestaten meddelade stadganden rörande wilkoren för rättighet att såsom elev winna inträde i nämnda korps, samt de kunskapsprof, som wid examen till landtmäteri-auskultant böra aflägga, icke innefatta tillräcklig säkerhet för uppnåendet af nämnda ändamål, har Kongl. Maj:t funnit nödigt, att fordringarne i berörda afseende blefwo något förhöjda; hwadan nådig kungörelse i ämnet blifwit utfärdad.

Wägbyggnadsskyldighet i följd af laga skiften.

Jemlikt Rikets Ständers önskan har genom nådig Förordning blifwit stadgadt, huru förhållas bör, då, i följd af laga skiften, ny wäg för en eller flera skiftesdelegare warder oundgängligen nödig och den ej kan försättas i erforderligt skick utan så dryg kostnad i förhållande till de fördelar, som genom skiftet winnas, att den icke skäligen kan anses böra ensamt drabba den eller de delegare, för hwilka wägen behöfwes.

Landtmäteriförrättningar.

Af de 364 landtmätare, som i medeltal warit åren 1847, 1848 och 1849 wid landtmäteriet i allmänhet syßelsatte, hafwa derunder tillsammans 3.592 laga skiften och 5,521 andra landtmäteri-förrättningar afslutats. Genom de förra hafwa 4,336 mantal undergått laga skiften, hwarwid 12,059 delegare blifwit qwarboende och 6,680 utflyttat, samt 36,879 egolotter, eller öfwerhufwud 2 till hwarje delegare, blifwit utlagde. De afslutade mätningarne hafwa utgjort något öfwer $1\frac{1}{2}$ million och delningarne nära 2 millioner tunnland, hwarförutan 102 millioner alnar rågångar, hägnader eller wägar blifwit mätte och delte. Utflyttningsunderstödet, i Riksstaten uppfördt med ett förslagsanslag af 46,000 R:dr, har årligen till något högre belopp uppgått.

Kontroller i afseende på utflyttningshjelp.

Af förekommen anledning hafwa skärpta kontroller i afseende på utbetalningen af dylikt utflyttningsunderstöd blifwit meddelade.

Storskiften och afwittringar.

Wid storskiftesförrättningarne i Stora Kopparbergs län, hwilka omfattat Swärdsjö, Sophia Magdalena, Mora, Jerna samt Ytter- och Öfwer-Malungs socknar, samt afwittringswerket i de norra länen, hwilket för fullbordandet af återstående smärre afwittrings-regleringar pågått i Brunflo, Liths, Frostwikens, Fölinge, Sunne, Owikens, Mysjö, Rätans, Undersåkers, Åhre, Kalls, Offerdals, Hede och Tännäs socknar af Jemtlands län, samt för öfrigt blifwit

fullföljdt i Ljusdals socken, äfwensom på Ofwanåkers och Bjuråkers kronoallmänningar af Gefleborgs län, i Hafwerö, Borgsjö, Njurunda, Indals, Lidens, Holms, Sätra, Wiksjö, Gudmundrå, Ramsele, Helgums, Resele, Lidens, Junsele, Wibyggerå och Nätra socknar af Wester-Norrlands, i Bjursholms, Nordmalings, Degerforß, Burträsks och Skellefteå socknar af Westerbottens, samt i Råneå, Neder-Luleå, Öfwer-Luleå, Piteå och Öfwer-Calix socknar af Norbottens län, hafwa under åren 1847, 1848 och 1849 blifwit affattade 1,363,418 tunnland, delade och utbrutne till hemman och nybyggen 574,675 tunnland, och afrösade såsom öfwerloppsmarker 27,923 tunnland, hwarförutan omkring 7 millioner alnar rågångar eller skiftes-linier blifwit utstakade.

Af det för Sockenkarte-werket bewiljade reservationsanslag hafwa gratifikationer tilldelats sådana landtmätare, som för de af dem uppgjorda sockenkartor widkänts särskilda kostnader eller nedlagt större möda; hwarjemte, i ändamål att, så widt med förhanden warande tillgångar ske kan, påskynda fullbordandet af detta, för winnande af fullständig kännedom om Riket i geografiskt, statistiskt och ekonomiskt hänseende angelägna kartewerk, tre särskilda landtmätare, utom dem, som för winnande af befordran till kommissions-landtmätare upprättat sockenkartor, warit under detta år, mot särskildt arfwode, med dylikt arbete syßelsatta. Sockenkarte-werket.

Till understöd wid utgifwandet af omsorgsfullt utarbetade kartor öfwer provinserna Helsingland och Jemtland hafwa anslag blifwit af Kongl. Maj:t bewiljade. Anslag för provinskartors utgifwande.

I jemnbredd med de märkbara framsteg, hwarmed jordbruket de sednare åren fortgått till högre utweckling, har äfwen intreßet ökats dels för besökandet af så kallade allmänna landtbrukaremöten, af Landtbrukaremöten.

hwilka ett blifwit hållet under hwarje af de sista fem somrarne och hwarwid numera prisbelöningar af allmänna medel utdelas till egare af utmärkta husdjur enligt de reglor, som Kongl. Majt, uppå Landtbruks-Akademiens förslag, i nåder fastställt, dels ock för begagnandet af de med statsbidrag understödda högre och lägre underwisningswerk i landtbruket. Förutom landtbruksinstitutet wid Degeberg, hwarest ifrån deß stiftelse år 1835 intill slutet af nästlidna år 180 elever och 190 lärlingar njutit underwisning, samt den lika beskaffade läroanstalt i landtbruket, som å dertill upplåtna kungsladugården Ultuna i Upsala län organiserats och hwilken under loppet af Oktober månad år 1849 trädt i full werksamhet, finnas numera här i Riket 10 lägre landtbrukskolor, sedan den, för hwars tillwägabringande Rikets Ständer wid sistlidne riksdag anslogo statsbidrag, enligt Landtbruks-Akademiens förslag och wederbörande hushållningssällskaps tillstyrkan blifwit inrättad inom provinsen Nerike. Antalet af sökande till elevs- och lärlingsplatsser wid både högre och lägre landtbrukskolor har merendels warit betydligt större, än utrymmet medgifwit att derstädes emottaga. Till winnande af nödig enhet wid underwisningens ordnande och ömsesidigt utbyte af wunna erfarenheter har Landtbruks-Akademiens förwaltnings-komitee fått sig i nåder uppdraget att, närmast under Chefen för Civil-Departementet, handhafwa öfwerinseendet och kontrollen öfwer samtliga landtbruks-lärowerken, äfwensom öfwer Kronans stamschäferier och de personer, som, mot ersättning af dels statswerket dels enskilda jordegare, meddela underwisning i jordbrukets förbättring medelst wattenafledningar och ängswattningar, med hwilken underwisning fyra personer warit sistlidne sommar syßelsatte.

Premier för husdjur af ädlare racer.

Underwisningswerk i landtbruket.

Stamschäferier.

Wid de besigtningar, som årligen werkställts å Kronans stamschäferier, hafwa djuren i allmänhet befunnits i godt skick och djur-

förädlingen wisat sig wara i framskridande. För enskilde schäferiegare har jemwäl tillfälle fortfarande warit beredt att af sakkunnig person erhålla upplysningar och råd i afseende på fårskötseln och ullkulturen.

De under loppet af år 1847 till stamholländeriers bildande införskaffade utländska racer af hornboskap hafwa blifwit förlagda å lämpliga lokaler inom de för dem bestämda åtta distrikter. Djuren hafwa wisat sig trifwas wäl samt gifwa god afkastning, och deras afwel har, med få undantag, försålts till höga pris. All anledning är således att hoppas, att det ändamål, som med deras inköp afsågs, skall i en ej aflägsen framtid kunna winnas. Öfwerinseendet och kontrollen å samtliga stamholländerierna hafwa uppdragits åt en särskildt tillförordnad styrelse. Stamholländerier.

Utom hwad i allmänhet blifwit åtgjordt till förbättrande af åkerbruket och boskapsskötseln, hafwa åtgärder widtagits för att uppmuntra hwarjehanda landtmannanäringar inom särskilda provinser; i hwilket afseende anslag bewiljats för underwisnings meddelande i linberedning, spinning och wäfnad, samt tjäru- och pottaske-tillwerkning m. fl. binäringar. Tillika hafwa anslag fortfarande utgått för anstalter till hämmande af flygsanden i Halland. Landtmannanäringar.

Jemte det Kongl. Maj:t, för tillwägabringande af nödig likstämmighet wid förekommande frågor om förändring i stadganderna för Hushållnings-sällskapen, fastställt wißa allmänna hufwudgrunder för organisationen af nämnda samfund, har Kongl. Maj:t, i enlighet härmed, för åtskilliga Hushållnings-sällskaper utfärdat nya stadgar. Hushållnings-sällskapen.

Till upphjelpande af fiskerinäringen wid kusterna af Gottland och Öland samt i Bohus- och Stockholms-läns skärgårdar hafwa premier Fiskerinäringen.

för anskaffande af ändamålsenliga fiskefartyg och redskap bewiljats samt andra åtgärder blifwit widtagna.

Skogshushållningen.

Till befrämjande af den för landet alltmera wigtiga skogshushållningen har Kongl. Maj:t, på Rikets Ständers derom i underdånighet gjorda framställning, anslagit premier, att af skogsplanteringskaßan utgå, såsom uppmuntran, dels för plantering af barrskog genom frösådd ur hand eller genom trakthuggning, dels ock för tillhandahållande i sådant ändamål af tjenliga trädfrön.

Upphörande af hembudsskyldigheten i afseende på kol m. m.

Till följd af utfärdad nådig förordning har, i öfwerensstämmelse med hwad Rikets Ständer begärt, skyldigheten för hemmansegare inom bergslag, hwilkas skogar äro till blåsning i hytta indelta, att till hyttelaget hembjuda kol, wed och till kolning tjenlig skog, som de wilja annorstädes föryttra eller anwända, numera upphört, hwadan hyttedelegare, hwilken behörigen fullgjort sin byggnads- och wärmningsskyldighet inom hyttelaget, är oförhindrad att sina skogsalster fritt anwända, så widt hinder deremot, genom hwad i allmänna lagen är stadgadt eller genom ingångna laga aftal, icke eger rum.

Stadga för fjerdingsmän.

Med afseende å wigten deraf, att menigheterna, hwilka hafwa fjerdingsmannabestyret sig ålagdt, blefwo satta i tillfälle att känna widden och beskaffenheten af de särskilda åligganden, som i sådan egenskap böra af dem ombesörjas, har Kongl. Maj:t, i enlighet med hwad Rikets Ständer begärt, låtit, till efterrättelse i berörda hänseende, utfärda en stadga för fjerdingsmän.

Entreprenader om fångars forslande.

Efter pröfning af Rikets Ständers underdåniga framställning om åtgärders widtagande till förminskning af kostnaderna för fångars transporterande, har Kongl. Maj:t i nåder meddelat samtlige Deß Befallningshafwande föreskrift att, der så lagligen ske kan, söka uppgöra så beskaffade entreprenader om fångars forslande, att derigenom,

om möjligt, må beredas någon minskning i kostnaden för fångforslingen. De försök, som i sådant afseende blifwit sedermera anställda, hafwa emedlertid endast på få ställen medfört åsyftadt resultat.

Ändring i förordningen om stängselskyldigheten.

I anledning af hwad Rikets Ständer wid 1840—1841 samt 1847—1848 årens riksdagar i underdånighet anfört i fråga om skyldigheten till hägnads upprättande och underhållande emellan hemman och jord på landet, har Kongl. Maj:t genom nådig kungörelse meddelat förändrad lydelse åt § 5 i Kongl. Förordningen angående stängselskyldigheten af den 9 Februari 1802; hwarjemte Kongl. Maj:t, i hufwudsaklig öfwerensstämmelse med hwad Rikets Ständer föreslagit, såsom tillägg till samma förordning stadgat: att då delegare i hemman eller byalag enhälligt öfwerenskomma att stängsel emellan deras egor ej skall upprättas eller hållas, sådan öfwerenskommelse skall för giltig anses, med åliggande för jordegare att i slikt fall answara för wården af sina kreatur och gälda den skada, som af kreaturen förorsakas å de under öfwerenskommelsen inbegripna egor.

Wäganläggningar och förbättringar.

De medel, Rikets sednast församlade Ständer anwisat till anläggning af nya samt förbättrande eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda landswägar, hafwa af Kongl. Maj:t blifwit anwisade såsom bidrag till utförande af 20 stycken wägomläggningsarbeten i särskilda delar af landet, omfattande en längd af tillsammans 8 mil 7,542 alnar allmän landswäg. Deßutom hafwa från sjette Hufwudtiteln anslag blifwit meddelade för omläggning af 5,300 alnar allmän landswäg, samt en $7\frac{3}{4}$ mil lång kärrwäg genom Herjeådalens fjell från Långå by till Norska gränsen.

Jernwägar.

Ehuru Kongl. Maj:t redan wid slutet af år 1848 i nåder meddelat privilegium åt, samt fastställt reglor för det bolag, som, mot tillgodonjutande af de förmåner, Rikets Ständer wid sednaste riksdag

bewiljat såsom understöd för anläggning af en jernwäg emellan Örebro och Hult till begagnande för lokomotiver, skulle öfwertaga utförandet af detta arbete, hafwa hittils hinder mött för bolagets definitiva bildande och i följd deraf någon början till jernwägs-anläggningen ännu icke egt rum. Emedlertid hafwa å andra punkter inom riket särskilda bolag bildat sig, i ändamål att på kortare wägsträckor åstadkomma jernbanor för hästkraft. Twänne dylika wägar äro redan nära fullbordade, nämligen emellan Christinehamn och Sjöändans lastageplats, 1 mil lång, hwartill ett lån af Rikets Ständer bewiljats, samt emellan Clara elf och sjön Fryken, $\frac{3}{4}$ mil lång, hwilket företag äfwen blifwit understödt med lån af allmänna medel; hwarjemte en jernbana af $\frac{1}{3}$ mils längd med lika beskaffadt understöd är under arbete mellan sjöarne Långban och Yngen. Den fördel, deßa jernwägar erbjuda kringliggande orter, torde kraftigt bidraga att uppmuntra till dylika företag å andra trakter, hwilket äfwen wisar sig deraf, att undersökning, med bidrag af statsmedel, redan föranstaltats i afseende på tillämnad jernwägsanläggning mellan Örebro och Nora, samt att undersökning i fråga om en jernwäg mellan Gefle och Fahlun blifwit påbörjad på enskildes bekostnad.

Elektro-magnetiska telegrafer.

I betraktande af de wäsentliga fördelar, som genom inrättandet af så kallade elektro-magnetiska telegrafer kunna i flerahanda afseenden tillskyndas ett land, har Kongl. Maj:t, uppå gjord ansökning, i nåder meddelat en Nordamerikansk civil-ingeniör rättighet att, under wißa wilkor, anlägga och underhålla en dylik telegraf-linea emellan Stockholm och Götheborg, med sidogrenar till Skåne och Norska gränsen, hwarjemte åtskilliga förmåner härwid blifwit honom från Statens sida tillförsäkrade.

Jemte

Jemte det åtgärder widtagits att medelst ökadt antal bogserings-ångfartyg lätta och betrygga farten på Götha elf, hafwa åtskilliga andra anstalter egt rum till befrämjande af trafiken på de inländska wattendragen, såsom genom anbringande af fyrar i Wenern och Wettern, ändringar i reglementena för farten på Götha, Hjelmare och Södertelje kanaler, nedsättning i wißa delar af taxorna för Götha, Strömsholms och Hjelmare kanaler, samt statsbidrag till undersökning i afseende på Strömsholms kanals ifrågasatta ledande till Westerås, äfwensom öppnandet af en båtled emellan Åsnen och Asasjön, af en kanal från Mälaren till sjön Yngaren och af en farled genom Ströms stora wattendrag till Thunsjön i Norrige. Anstalter till sjöfartens befrämjande.

Deßutom hafwa af medel, som Rikets Ständer anwisat, bidrag utgått till hamnanläggningar wid Westerås och Wadstena: till fullbordande af hamnbyggnaderna wid Warberg och Lidköping: samt till uppmuddring och förbättrande af hamnen wid Christinehamn; hwarjemte anslag bewiljats till upprensning af inloppen till Gefle hamn: till muddring af grunda ställen i sjön Fryken i Wermland: till plickning af Storsjön i Jemtland: samt till slußanläggning wid Knappforßen för sammanbindande af sjöarne Alqwittern och Låån i Carlskoga Bergslag. Hamnanläggningar m. fl. arbeten.

Sedan, efter Vice Amiralen G. af Klints timade död, tillfälle yppats att för statens räkning inköpa eganderätten till det så kallade Swenska Sjökartewerket eller Sweriges Sjöatlas, utgörande en genom bemälde Vice Amirals mångåriga och outtrötliga bemödanden tillkommen samt ändamålsenligt ordnad samling af erforderliga materialier och upplysningar för utgifwande af Swenska sjökort, har ofwanberörde dyrbara och jemwäl af främmande nationer högt wärde- Inköp af Swenska Sjökartewerket.

rade kartewerk blifwit af Handels- och Sjöfarts-fondens medel inlöst; hwarjemte anslag sedermera bewiljats för nämnda arbetes behöriga fortsättande.

Slußbyggnaden i Stockholm.

Dockanläggningen på Beckholmen.

Den nya slußbyggnaden i Stockholm samt dockanläggningen på Beckholmen inwid hufwudstaden, begge understödda med bidrag af allmänna medel, hafwa oafbrutet fortgått. Oaktadt de betydliga swårigheter, hwilka i flera hänseenden, särdeles i anseende till bottnens beskaffenhet, mött wid slußbyggnadens utförande, har detta arbete likwäl redan före den beräknade arbetstidens slut hunnit fullbordas, samt wittnar om arbets-chefens sällsynta förmåga att åstadkomma ett på en gång ändamålsenligt, waraktigt och prydligt arbete.

Boställsinnehafwares deltagande i wattenafledningsföretag.

Under hänsigt till den swårighet, som för boställsinnehafware egt rum att, utan alltför stort äfwentyr, kunna inlåta sig uti wattenaftappnings- eller sjösänkningsföretag, har Kongl. Maj:t, jemlikt Rikets sednast församlade Ständers yttrade önskan, och på det boställsinnehafwares bemödanden härutinnan måtte betryggas samt dylika förbättringar såmedelst winna en ändamålsenlig utsträckning, utfärdat nådig förordning om deltagande i wattenafledning-s-företag för boställen och annan Staten tillhörig jord.

Ifrågasatt sänkning af Hjelmaren och Qwismaren.

För undersöknings werkställande angående ifrågasatt sänkning af sjöarne Hjelmaren och Qwismaren, hwarigenom en nu wattendränkt jordrymd af betydligt omfång ansetts kunna blifwa odlingsbar, har ett statsbidrag blifwit bewiljadt.

Fabrikerna och manufakturerna.

Åfwen under de sednaste tre åren har den inhemska fabriks-industrien wisat sig wara i jemnt stigande. Fabrikernas och manufakturiernas tillwerkningswärde, som år 1831 icke uppgick till 10 millioner R:dr, steg 1849 till något öfwer 23 millioner R:dr, och hade således

under deßa 19 år, ehuru en mängd utländska waruartiklar derunder blifwit till införsel medgifna, mer än fördubblats.

Oaktadt näringsidkarnes lånerätt i Manufaktur-diskonten måste minskas i samma mån, som tillwerkningswärdet årligen ökas, har dock, genom den wid sednaste riksdag bewiljade tillökning i bemälde diskonts kreditiv på Rikets Ständers bank, nämnda lånerätt, som år 1848 nedgått till 14½ procent för första klaßens tillwerkningar, kunnat år 1849 för samma klaß åter höjas till 16⅔ procent, hwarefter den likwäl under innewarande år redan minskats till 15½ procent. År 1849 begagnades till diskontrörelsen ett kapital af omkring twå millioner Riksdaler och till förlagslån en half million. Jemlikt Rikets Ständers yttrade önskan har Kongl. Maj:t förordnat om nedsättning i beloppet af den så kallade straffräntan wid lån ur Manufaktur-diskonten. Manufaktur-diskont-rörelsen.

Sedan Hallrätterna redan wid 1846 års utgång upphört och den befattning med stämpelwerket, som tillhört nämnda rätter, sedermera blifwit provisoriskt anförtrodd åt Magistraterna, har Kongl. Maj:t, genom innewarande år utfärdad förordning, till efterrättelse från och med nästkommande år, meddelat nödiga föreskrifter angående stämplingen af Swenska fabrikstillwerkningar och afgifterna derwid. Stämpelwerkets ordnande.

Till befrämjande af de inhemska fabrikernas och handtwerkeriernas uppkomst och förkofran hafwa anslag blifwit anwisade, dels till slöjdexpositioner i Stockholm och Malmö, dels till lägre tekniska skolor i nämnde begge städer, dels ock till reseunderstöd åt näringsidkare, som i främmande länder sökt inhemta större insigter och skicklighet i sina yrken. Slöjdexpositioner. Understöd till lägre tekniska skolor. Reseunderstöd åt näringsidkare.

Efter den reorganisation, Teknologiska institutet i Stockholm numera erhållit, har underwisningen derstädes fortgått på ett fullt tillfredsställande sätt; men i samma mån, som denna högre läroanstalt Teknologiska institutet.

synes komma att motswara det dermed åsyftade ändamål, framstår äfwen behofwet af så beskaffade lägre tekniska skolor, der ynglingar, hwilka ämna ingå i näringarne, må kunna förwärfwa den kunskap och skicklighet, som erfordras för inträde i det högre tekniska läro-werket.

Handel och sjöfart.

Sedan Sweriges utrikes handel och sjöfart år 1847 wunnit en större utsträckning än under något föregående år, enär, efter afdrag för ut- och infördt guld och silfwer i mynt och plantsar, wärdet af exporten nämnda år uppskattades till omkring 29½ millioner R:dr och af den kända importen till 22½ millioner R:dr, hwarjemte lästetalet af de från Swerige till utrikes orter afgångna fartyg utgjorde 281,197, och af de från utrikes orter till Swerige ankomna 270,451 läster, erforo deßa wigtiga näringsgrenar samma skadliga werkningar, som werldshandeln i allmänhet, af de wåldsamma skakningar, som år 1848 inträffade i flera af Europas förnämsta länder; i följd hwaraf, efter nyßnämnde afdrag för metallisk valuta, exporten samma år minskades till omkring 21½ millioner R:dr, under det importen deremot något ökades, äfwensom lästetalet af de från Swerige till utrikes orter afgångna fartyg nedgick till 221,814, och af de derifrån till Swerige ankomna till 225,422 läster, hwarjemte Swenska fraktfarten mellan främmande orter led en högst känbar inskränkning. I samma mån likwäl, som ett lugnare samhällsskick synes wilja återinträda i nämnda länder, har sådant redan fördelaktigt inwerkat på Swenska handels- och sjöfarts-rörelsen, hwadan såwäl export, som import, börjat under åren 1849 och 1850 att åter ökas. De i Stora Brittanniens och Nederländernas navigationslagar nyligen widtagna wäsentliga förändringar erbjuda deßutom den Swenska skeppsfarten ett förmånligt fält för ökad handelsgemenskap med deßa länder och deras

kolonier. Hwad deremot den inrikes sjöfarten angår, har densamma, oaktadt 1848 års för handeln i allmänhet ofördelaktiga förhållanden, under åren 1848 och 1849 något ökats mot år 1847; och det är egentligen blott i afseende på trafiken å Trollhätte kanal, såsom egande ett direktare samband med utrikes handeln, som någon anmärkningswärd minskning egt rum under de twänne sista åren.

Wid de på statens bekostnad i åtta städer inrättade och af ett ständigt ökadt antal elever besökta navigations-skolorna har underwisningen fortgått på ett sätt, som lemnar all anledning till den förhoppning, att det med nämnda skolors inrättande åsyftade ändamål, bildandet af ett upplyst och dugligt öfwer- och under-befäl åt Swenska handelsflottan, efterhand skall uppnås. Uti det för samma skolor år 1841 utfärdade reglemente har någon annan förändring hittils icke funnits af behofwet påkallad, än att fordringarna i afseende på den tid eleverna böra, innan de i någondera af skolans afdelningar winna inträde, hafwa tillbragt i werklig sjötjenst, blifwit något ökade, i ändamål att sätta eleverna i stånd att bättre begagna underwisningen i skolan. Medelst en af framlidne großhandlaren A. Rydberg gjord betydlig testamentarisk disposition har i hufwudstaden en stiftelse blifwit tillwägabragt med hufwudsakligt ändamål att meddela ynglingar underwisning i det praktiska af sjömanna-yrket för de delar, som tillhöra jungmän, matroser, båtsmän m. fl., som egentligast förstås under benämningen sjömän; och har Kongl. Maj:t för denna stiftelse utfärdat nådigt reglemente.

Navigations-skolor.

Rydbergs stiftelse.

Jemlikt Rikets Ständers wid sednaste riksdag yttrade önskan har det med allmänna medel i Carlskrona inrättade skeppsbyggeri-institut blifwit förflyttadt från derwarande kofferdi-skeppswarf till Kongl. Flottans warf samt jemwäl med nådigt reglemente försedt.

Skeppsbyggeri-institutets flyttning.

Förordning om ångfartyg.

Då förut gällande föreskrifter i afseende å ångfartyg, som begagnas för resandes fortskaffande, befunnits sakna nödig fullständighet, har Kongl. Maj:t, efter inhemtad kännedom af de försigtighetsmått, hwilka i främmande länder föreskrifwits i afseende på dylika fartyg, samt i betraktande af den stora tillwext Swenska ångfartygsflottan i sednare åren wunnit och den wigt densamma eger för rörelsen inom landet, fnnnit nödigt att, sedan förslag i ämnet blifwit af sakkunniga personer utarbetadt, låta utfärda nådig förordning om hwad till allmänhetens betryggande mot olyckshändelser genom ångbåtsfarten bör i afseende på paßagerare-ångfartygs byggnad, utrustning och begagnande iakttagas; i sammanhang hwarmed Kongl. Maj:t, jemte förordnande, det underwisning om ångmachiners konstruktion och behandling skall kostnadsfritt meddelas wid navigationsskolorna i Stockholm och Götheborg, utfärdat nådig kungörelse angående de kunskapsprof, som erfordras för att till machinist å paßagerare-ångfartyg blifwa antagen.

Polisens reorganisation i Stockholm och Götheborg.

Med begagnande af den i flera större städer utomlands wunna erfarenhet har, i Stockholm och Götheborg, polisen erhållit en förändrad organisation, åsyftande att, genom deßa städers fördelande i bestämda distrikter och anwisandet åt polispersonalen af särskilda fasta bewakningsstationer, samt nattbewakningens öfwertagande af polisen, åstadkomma en större trygghet och säkerhet för inwånarne.

Drätselkamrar.

Uti fem af rikets städer hafwa Drätselkamrar blifwit inrättade samt försedda med reglementen.

Sjöaßurans-föreningar.

För åtskilliga inom riket inrättade Sjöaßurans-föreningar äro dels nya oktrojer meddelade, dels de redan utfärdade, men tilländalupna, åter förnyade.

I åtta städer har, mot wilkor af salu-accisens upphörande för samma städer, rättighet blifwit förunnad så wäl landtmän, som andra personer, att i hwad qvantitet som helst derstädes idka försäljning af kött, bröd och dricka. Saluaccisens upphörande i wißa städer.

Sedan Kongl. Maj:t, wid slutet af år 1847, i anledning af cholerafarsotens spridande till åtskilliga delar af Ryska riket, åt en särskildt tillförordnad Karantäns-kommission i Stockholm uppdragit befattningen med karantänsanstalterna å Swenska kusterna från och med riksgränsen wid Haparanda till Kullen i Skåne, hwarest det under Karantäns-kommissionens i Götheborg inseende ställda distrikt widtager, hafwa särskilda karantänsanstalter för sjöfarande blifwit inrättade wid Furusund och Djurhamn i Stockholms skärgård, wid Slitö på Gottland samt å Arpö wid westra inloppet till Carlskrona; hwarjemte sistlidna år en karantänsanstalt blifwit anlagd wid Ystad för emottagande af resande, som med ångfartygen från Tyskland anlända. På grund af sålunda widtagna försigtighetsmått hyste Kongl. Maj:t den förhoppning att, oaktadt farsoten fortfarande härjade i flera af de Swerige närmast belägna länder, fäderneslandet likwäl skulle blifwa derifrån förskonadt. Då emellertid farsoten under detta års sommar inträngt inom rikets gränsor och sedermera utbredt sig till flera orter inom landet, har Kongl. Maj:t påbjudit så beskaffade karantäns-åtgärder, som till förhindrande af sjukdomens ytterligare spridande inom landet medelst sjöfarten ansetts lämpligen kunna widtagas. Anstalter mot choleran.

I betraktande deraf att, enligt gällande författningar, någon särskild behandling icke erfordras för waror, som från cholerasmittade orter införas, samt att den för dylika waror genom Kongl. förordningen den 12 November 1847 stadgade karantänsafgift af en half procent af wärdet warit ojemnt fördelad och tillika werkat ofördelak- Borttagande af karantäns-afgiften för waror.

tigt på handeln, har Kongl. Maj:t förordnat, att nämnde afgift skulle från och med innewarande års början upphöra, men deremot, från samma tid, ett bestämdt belopp årligen å Handels- och Sjöfarts-fonden afsättas till karantänsmedel, för att de år, då karantäns-anstalter äro i werksamhet, till bidrag för kostnaderna derwid anwändas.

Statswerket.

Då Kongl. Maj:ts nådiga proposition om statswerkets tillstånd och behof innefattar erforderlig utredning angående statsinkomsterna och statswerkets utgifter, finner Kongl. Maj:t någon närmare framställning derom här icke af nöden.

Åfwen under de år, för hwilka räkenskaperna blifwit afslutade sedan förlidna riksdags början, hafwa statsinkomsterna fortfarande lemnat öfwerskott utöfwer beräkningarne i riksstaten. För år 1846 woro de emellertid, på lika sätt, som under de nästförutgångna åren inträffat, icke tillräckliga att betäcka yppade brister i förslagsanslagen, hwadan Riksgälds-kontoret, i öfwerensstämmelse med Rikets Ständers för dylika fall meddelta anwisning, måst tillskjuta skilnaden med 202,444 R:dr 41 sk. För påföljande året har åter ett motsatt förhållande egt rum, så att öfwerskott uppkommit, Riksgälds-kontoret till godo, för år 1847 af 71,034 R:dr 4 sk. 2 rst., och för år 1848 med icke mindre än 660,865 R:dr 20 sk. 2 rst.; warande det, ehuru Rikshufwudboken för år 1849 ännu icke hunnit afslutas, likwäl, efter upprättade beräkningar, anledning att förwänta, att för nämnda år ett ännu betydligare öfwerskott kommer att Riksgälds-kontoret tillflyta.

Beskattnings-wäsendet samt Upp-börds- och re-dogörelse-werket.

Sedan Rikets Ständer wid sista riksdag beslutat, att den nedsättning till hälften utaf den för tackjernstillwerkningen bestämda tionde-

tionde-afgift, som wid föregående riksdag, af tillfälliga orsaker, blifwit medgifwen för den tid, hwarunder då beslutade statsreglering war gällande, icke widare borde i lika widsträckt mån fortfara, utan afgiften till ¾:delar af deß förra belopp förhöjas; [illegible] Kongl. Maj:t, med godkännande af detta beslut, under den 3 November 1848 derom utfärdat nådig kungörelse.

Åfwenledes har Kongl. Maj:t, sedan Deß framställningar om upphörande af den under benämning "Götha Hofrätts hus reparationsmedel" i wißa delar af riket erlagda afgift, af den så kallade bågskatten i Herjeådalen och af den beskattning, som uti Stora Kopparbergs län, under namn af Fahlu kungsgårdshjelp utgått, blifwit af Rikets sednast församlade Ständer bifallna, om werkställighet deraf meddelat erforderliga föreskrifter.

Då Kongl. Maj:t fortfarande anser det wara af synnerlig wigt ej mindre för de skattdragande, än för winnande af möjligaste förenkling uti statsförwaltningen, att en förändrad reglering i afseende å sättet för wißa skatters beräknande och utgörande, hwilket ämne under en lång tidsföljd utgjort föremål för så wäl Kongl. Maj:ts som Rikets Ständers omsorger, må warda tillwägabragt; så will Kongl. Maj:t wara betänkt på att härom till Rikets Ständer göra de framställningar, som för ändamålets winnande kunna anses lämpliga och erforderliga; och på det att, i händelse af Rikets Ständers bifall dertill, den förenkling, som deraf skulle blifwa en följd, måtte, i sammanhang med uppgörandet af nya jordeböcker, med möjligaste skyndsamhet kunna utföras, har Kongl. Maj:t under den 15 December 1848 förordnat, att sådana jordransakningar, som skola föregå jordeböckers upprättande, borde sednast innan slutet af innewarande år

werkställas; warande likwäl sedermera, i några få fall, i anseende till särskilda omständigheter, anstånd dermed till nästkommande år meddeladt.

I sammanhang härmed har Kongl. Maj:t jemwäl, efter det nödig utredning föregått, till pröfning förehaft en af Rikets Ständer år 1830 gjord framställning derom, att, till beredande af förenkling uti uppbördswerket och förwaltningsbestyren, sådana skattebidrag och särskilda afgifter, som äro till wißa werk och inrättningar anslagna, måtte till statswerket ingå, emot det att deßa werk och inrättningar erhålla motswarande kontanta statsanslag; och har Kongl. Maj:t beslutat, att äfwen i detta ämne till Rikets Ständer aflåta nådig framställning om de åtgärder, som för det åsyftade ändamålets winnande funnits lämpliga.

För att, i afbidan å de mera genomgripande förändringar, hwilka komma att ega rum, derest Rikets Ständer bifalla Kongl. Maj:ts nyßomförmälda särskilda framställningar, emedlertid winna all den förenkling och skyndsamhet uti uppbörds-förwaltningen och redowisningen, som under närwarande förhållanden kan åstadkommas, hafwa åtskilliga föreskrifter blifwit meddelade. Sålunda har Kongl. Maj:t, med jemwäl fästadt afseende å Rikets Ständers derom uttryckta önskan, i nåder förordnat, att länens landsböcker hädanefter böra afgifwas inom slutet af December månad påföljande året, eller 6 månader tidigare än förut war stadgadt, hwilket redan med 1848 års landsböcker iakttagits, hwarjemte och på det att deßa räkenskaper må till afslutningsmethoden öfwerensstämma med Rikshufwudboken och de omslut af dem, som hittills måst för samma hufwudboks uppgörande författas, måtte kunna undwikas, Kongl. Maj:t i nåder fastställt nytt formulär för landsböckerna, hwilka derefter endast komma att innefatta huf-

wudräkning för hwarje läns kronouppbörd, i sammanhang hwarmed ock blifwit stadgadt, att länens Ränteri-räkningar böra genast efter afslutandet eller den 1 Maj påföljande året, insändas till Kammar-Rätten för granskings undergående, hwarigenom således deßa wigtiga räkenskaper 14 månader tidigare än förr warda underkastade den med nämnda granskning åsyftade kontroll. Äfwenså har Kongl. Maj:t, i följd af meddelta förändrade föreskrifter angående redowisandet af åtskilliga utgifter, hwilka förut ingått uti de så kallade särskilda utgiftsräkningarne, och då öfriga der upptagna utgifter ansetts utan olägenhet kunna direkte afföras uti Ränteri-räkenskaperna, funnit skäligt att, jemte föreskrift angående sistberörda förändring, om förstnämnda räkningars upphörande förordna.

Särskildt har Kongl. Maj:t, för winnande af ej mindre förut saknad fullständig och sammanförd uppgift på alla Statens och allmänna inrättningars egendomar på landet, än ock säker kontroll å deras anwändande och redowisandet af de utaf dem, i wißa fall, inflytande inkomster, förordnat, att wid specialräkningarne bör fogas förteckningar på dylika egendomar, upprättade med de afdelningar, hwartill olika dispositioner för särskilda stater eller utarrendering föranleda, samt anteckningar om inträffade förändringar, hwarjemte sammandrag deröfwer för hwarje län skola landsböckerna åtfölja; och borde början härmed göras wid upprättandet af räkenskaperna för år 1848.

Till winnande af förenkling uti Stats-Kontorets göromål och då det ansetts icke wara af nöden att för chartæ-sigillatæ-uppbörden och magasins-medlen, mera än för andra inkomst-titlar, upprätta särskilda hufwudböcker, då sammanfattning af dithörande räkenskaper ändock uti Rikshufwudboken werkställes, har Kongl. Maj:t i nåder förordnat, att nämnda särskilda hufwudböcker icke widare skola upprättas, utan

chartæ-sigillatæ- och magasins-räkenskaperna direkte till Kammar-Rättens granskning ingå, för att sedermera, lika med andra räkenskaper, wid Rikshufwudbokslutet begagnas; genom hwilken förändring jemwäl winnes, att nämnda räkenskaper 8 månader tidigare än förut kunna blifwa berörde granskning underkastade.

Ny organisation af Stats-Kontoret.

I enlighet med Kongl. Maj:ts afsigt att, i den mån omständigheterna det medgifwa, widtaga de förändringar uti styrelsewerkens organisation, som finnas af behofwet påkallade, för att, jemte befrämjandet af nödig drift uti ärendenas handläggning, tillika bereda möjligaste inskränkning uti personalen och således, utan Statens betungande med ökade anslag, erhålla tillgång till sådan förbättring af tjenstemännens löneförmåner, att hwar och en uteslutande må kunna egna sig åt en tjenstebefattning, har Kongl. Maj:t, med afseende å ej mindre nu omförmälda, än i öfrigt widtagna åtgärder, ledande till förenkling i göromålen, warit i tillfälle att fastställa en ny organisation af Stats-Kontoret. Wid denna organisation, hwarom Rikets Ständer erhålla närmare upplysning genom Kongl. Maj:ts uti Deß Proposition angående Statswerkets tillstånd och behof gjorda framställning om bestämmandet af nämnda embetswerks aflönings-anslag, hafwa ock icke blott förutnämnda åsyftade fördelar kunnat winnas, utan derjemte besparing uti de för samma embetswerk hittills erforderliga utgifter blifwit beredd.

Föreskrifter om skatteköp.

Sedan, med bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, Rikets sednast församlade Ständer, till beredande af lättnad för åboer å kronohemman wid förwärfwandet af skattemannarätt, medgifwit åtskilliga förändringar uti förut gällande stadganden, har kungörelse derom den 15 December 1848 blifwit utfärdad. Under samma dag har Kongl. Maj:t ock i afseende å skatteköp af kronohemman inom Lapp-

markerna meddelat erforderliga föreskrifter, på det att hinder derför genom uppskof med afwittringarnes afslutande icke måtte möta.

Efter det, i anledning af ej mindre Kongl. Maj:ts nådiga föreskrift, än Rikets Ständers wid 1840—1841 årens riksdag fattade beslut och gjorda underdåniga framställning, fullständig utredning angående förhållandet med Kronans samtliga fisken hunnit åstadkommas, har detta ärende warit föremål för Kongl. Maj:ts pröfning, hwarwid Kongl. Maj:t, i öfwerensstämmelse med de af Rikets Ständer antagna grunder, förordnat att, med undantag af de större lax- och strömmingsfiskena, samtliga ifrågawarande fisken, för så widt de äro begagnade, böra, efter olika förhållanden, antingen för framtiden förenas med de hemman, till hwilka de äro upplåtna, eller ock under skattemannarätt försäljas; och gör Kongl. Maj:t till Rikets Ständer framställning derom, att sådana obetydliga fisken, för hwilka wid förnyade arrendeauktioner anbud icke kunnat erhållas, måtte utur jordeböckerna få afföras. Genom alla deßa åtgärder, då de hunnit till slut bringas, kommer således en betydlig förminskning i de förwaltningsbestyr, som ifrågawarande fiskelägenheter hittills förorsakat, att, utan nedsättning i de af deßa lägenheter påräknade inkomster, för framtiden ega rum. Reglering af kronofiskena.

I anledning af Rikets Ständers wid 1844—1845 årens riksdag gjorda underdåniga framställning, om förändrade grunder för kronobrefbäringsskyldighetens reglerande, har Kongl. Maj:t dels, till förminskande af berörde beswär, förordnat, att länsmännen må ega att begagna fribrefsrätt för de bref i tjensteärenden, som ifrån dem till Kongl. Maj:ts Befallningshafwande och Kronofogdarne affändas, samt att alla embetsbref emellan auktoriteter och tjenstemän eller betjente, som äro till kronobrefbäring berättigade, skola, så widt ske kan, med ordinarie brefposterna affändas, dels ock, i afseende å brefbäringens Om kronobrefbäringen.

besörjande, förändrade föreskrifter, i hufwudsaklig öfwerensstämmelse med Rikets Ständers ofwanberörda framställning, meddelat.

Undsättningsanstalterna.

Under den sedan sistlidna riksdag förflutna tidrymd har, med undantag endast af Jemtland, der förlidet års gröda i allmänhet blef af frost skadad, samt wißa delar af de norra kustlänen, der enahanda förhållande inträffade, fäderneslandet lyckligen warit förskonadt ifrån sådana allmänare mißwäxter, som påkallat styrelsens åtgärd. De till undsättning wid dylika fall till Kongl. Maj:ts disposition stälda medel hafwa således endast till någon mindre del behöft anwändas och, med afseende å de för meddelte låneunderstöds erhållande stadgade wilkor, synes det wara full anledning antaga att, med undantag endast af hwad Kongl. Maj:t funnit Sig böra utan återbetalningsskyldighet anwisa, någon förlust för det allmänna å de lemnade bidragen icke är att befara. Till närmare upplysning om anwändandet af de för undsättningsanstalterna anwisade tillgångar, äfwensom angående förhållandet med de äldre undsättnings-liqviderna och fortgången af f. d. allmänna Magasinsfondens utredning, kommer den derom afgifna berättelse med tillhörande handlingar att till Rikets Ständers Stats-Utskott öfwerlemnas.

Postwerket.

Till underlättande af postförbindelserna inom landet, hafwa flera nya postkontor blifwit inrättade, äfwensom åtskilliga nya postgångar öppnade.

Sedan Rikets sednast församlade Ständer beslutat, att för de medel, som under öppen rekommendation med posterna afsändas, en wiß aßuransafgift borde erläggas, för att bilda en särskild fond till godtgörande af sådana ersättningar för förkomna dylika bref, som kunna komma att Postwerket åstadna, har Kongl. Maj:t, i sammanhang med bifall härtill, under den 16 Februari 1849 utfärdat allmän

författning om allt hwad i afseende å rekommenderade brefs afsändande med posterna bör iakttagas.

En ny löneregleringen för Postwerket har sistlidna år blifwit fastställd, hwarwid förordnats, att de afgifter, som wid inlemnandet och uttagandet af rekommenderade bref förut tillfallit posttjenstemännen, derefter borde till postkaßan ingå. Derigenom har ock blifwit möjligt att åstadkomma en skälig jemkning uti berörde tjenstemäns löningsförmåner och bereda förbättring deruti för dem, som deraf funnits i behof. I följd af berörde reglering uppstår för Postwerket en årlig besparing af 22,403 R:dr, som således, i den mån innehafwarne af sådana tjenster, hwarwid den för framtiden bestämda aflöningen understigit hwad förut warit anslaget med tillägg af ofwanberörda indragna sportelinkomst, och hwilka följaktligen bort åtnjuta personel ersättning för den sålunda uppkomna minskningen i aflöningswilkoren, från samma tjenster afgå, lemnas ökad tillgång till erforderliga förbättringar i postwäsendet.

Angående postförbindelserna emellan Swerige och Norrige har en ny reglering, innefattande fullständiga föreskrifter om allt hwad i afseende derå inom de båda Förenade Rikena bör iakttagas, blifwit fastställd.

Med anledning af Rikets Ständers derom gjorda begäran har Kongl. Maj:t förordnat om indragning af Swenska postkontoret i Stralsund.

Kongl. Maj:ts omsorger hafwa jemwäl warit egnade åt beredandet af ytterligare lättnad uti postkommunikationerna med främmande länder. Sålunda har, på sätt jemwäl i det föregående är omförmäldt, en länge fortsatt underhandling om postkonvention med England nyligen blifwit, genom uppgörande af dylik konvention,

afslutad, äfwensom underhandling öppnad om postkonvention med Frankrike. Den nu gällande konventionen med Preußen har blifwit uppsagd, att upphöra wid den bestämda terminens utgång, på det att, genom uppgörandet af ny konvention, åtskilliga af behofwet påkallade förändringar måtte kunna tillwägabringas.

Antalet af de med posterna befordrade bref har utgjort:

år 1847	3,609,035.
„ 1848	3,830,977.
och „ 1849	3,898,213.

Postuppbörden under samma tid har, på sätt uti Kongl. Maj:ts Proposition om Statswerkets tillstånd och behof närmare upplyses, årligen warit i stigande. Äfwen Postwerkets utgifter hafwa, i följd af utwidgade postkommunikationer och förhöjd skjutslega m. m., warit underkastade tillökning; men denna tillökning har emellertid icke warit större, än att de ökade inkomsterna lemnat tillgång till deß betäckande.

Tullwerket. Under den 4 December 1848 har ny Tulltaxa blifwit utfärdad, hwarwid Kongl. Maj:t hufwudsakligen låtit bero wid de af Rikets Ständer antagna tullbestämmelser, med undantag endast i afseende å spanmål och wißa födoämnen, för hwilka Kongl. Maj:t funnit nödigt nedsätta afgifterna till likhet med hwad Kongl. Maj:ts till Rikets sednast församlade Ständer aflemnade förslag upptog. Sedermera har Kongl. Maj:t, under innewarande år, till beredande af lättnad för skeppsfarten, ansett Sig böra medgifwa lindring i tullafgifterna för åtskilliga förnödenheter, erforderliga wid fartygs utrustning.

Tullinkomsterna hafwa warit i årligt stigande och således wäsentligen bidragit till de öfwerskott, som dels redan kommit, dels, i den

mån

mån liqviderna hinna att afslutas, ytterligare komma Riksgälds-Kontoret till godo.

En förändrad reglering inom General-Tullstyrelsen har af Kongl. Maj:t blifwit fastställd, hwilande på de principer, som Kongl. Maj:t, på sätt i det föregående är yttradt, funnit böra wid styrelsewerkens ordnande följas; och kommer, i den mån personalen genom afgång kan bringas till öfwerensstämmelse med nya staten, minskning uti aflöningskostnaden att för framtiden uppstå. Åfwenledes har Kongl. Maj:t, med afseende å de flerfaldiga förändringar, som inträffat sedan de angående tullstatens aflöning nu gällande föreskrifter meddelades, anbefallt Tullstyrelsen att inkomma med förslag till en efter nuwarande förhållanden lämpad ny reglering af nämnda stat, med iakttagande af möjligaste besparing, samt att tillgång till sådana ökade anslag, som kunna erfordras, må genom indragning, der omständigheterna det medgifwa, beredas.

Myntwerket. Myntwerket har redan sistlidna år blifwit förflyttadt till den för detsamma inredda nya lokal och hafwa då återstående arbeten för samma lokals fullständiga ordnande blifwit under innewarande år fullbordade.

Kronans hus och byggnader. Den af Myntwerket förut begagnade lokal har, på sätt wid nämnda werks flyttning afsågs, blifwit inredd till embetsrum för de Statsexpeditioner, hwilka förut woro på andra ställen, till en del emot hyra, inrymda; och har derjemte, wid lägenheternas fördelning, tillfälle blifwit beredt att der upplåta embetsrum åt twänne förwaltningswerk, af hwilka det ena förut måst sådane rum förhyra.

Sedan Professoren Byström aflidit och Kronan derigenom blifwit berättigad att inlösa den byggnad å f. d. Gjurhustomten här i staden,

som han, enligt träffad öfwerenskommelse, iståndsatt under wilkor af 30 års besittning och wiß årlig ersättning under samma tid för byggnads- och inredningskostnaden, har berörde lösningsrätt blifwit begagnad och ersättningen bestridd af de för underhåll af Kronans byggnader i hufwudstaden anslagna medel, hwarigenom nämnda byggnad till Kronans disposition återfallit.

I följd ej mindre af de omflyttningar, som anskaffningen af ny lokal för Myntwerket föranledt, än den disposition, som Kronan erhållit af nyßnämnda byggnad å Gjuthustomten, har Kongl. Maj:t warit i tillfälle att, med föranledande af Rikets Ständers wid 1840—1841 årens riksdag i ämnet gjorda framställning, tillswidare upplåta boställslägenheter åt trenne af de fyra Departements-chefer, som af en dylik, utaf de öfrige Departements-cheferna förut åtnjuten förmån woro i saknad.

Till winnande af större enkelhet i förwaltningen af anslaget till underhåll af Kronans hus och byggnader i landsorterna samt lättare öfwersigt af redowisningen derför, har Kongl. Maj:t förordnat, att nämnda förwaltning borde, på lika sätt, som förut war stadgadt i afseende å bestyret med anslaget för Kronans hus och byggnader i hufwudstaden, af Öfwer-Intendents-embetet öfwertagas, samt båda deßa anslag, likwäl ifrån hwarandra behörigen afskiljda, uti nämnda embetes hufwudbok redowisas. Och har Kongl. Maj:t sedermera föreskrifwit, att jemwäl befattningen med underhållandet af magasinsbyggnaderna i hufwudstaden och i landsorterne bör, ifrån och med nästa år, af Öfwer-Intendents-embetet öfwertagas, och följaktligen förwaltningen af de för nyßnämnda ändamål anwisade anslag likaledes till nämnda embete öfwerflyttas, hwarigenom således alla ofwanomför-

mälda, å sjunde Hufwudtiteln uppförda anslag till underhåll af Kronans byggnader uti samma hufwudbok till redowisning förekomma.

Genom omsorgsfullt anwändande af nämnda anslag har det äfwen under de sednast förflutna åren blifwit möjligt att, jemte bestridande af det wanliga underhållet, hwartill deßa anslag hufwudsakligen warit beräknade, utföra åtskilliga större byggnader och reparationsarbeten. Sålunda hafwa de till Landshöfdinge-residenset i Östersund hörande byggnader blifwit fullbordade, samt nödiga tillbyggnader och större reparationer af enahanda residenser i Kalmar och Malmö kunnat företagas, och hwilka för närwarande pågå; äfwensom, sedan Rikets Ständer wid sednaste riksdag icke funnit tillgångarne medgifwa att för iståndsättande af Wadstena slott särskildt bewilja mera än 8000 R:dr, eller icke fullt hälften af det erforderliga beloppet, utwäg kunnat beredas att i ett sammanhang utföra de arbeten, som för nämnda slotts yttre iståndsättande erfordras. Likaledes har Kongl. Maj:t funnit Sig i tillfälle att, på sätt särskild framställning till Rikets Ständer kommer att utwisa, genom bidrag af ifrågawarande anslag befrämja uppförandet af den större byggnad emellan Operahuset och Carl XIII:s torg, som uti Kongl. Maj:ts till Rikets sednast församlade Ständer aflåtna nådiga Proposition om Statswerkets tillstånd och behof omförmäldes, och derigenom samt medelst de åtgärder i öfrigt, som blifwa Rikets Ständer föreslagna, åstadkomma detta till allmän nytta och prydnad för en af hufwudstadens wackraste platser ledande byggnadsföretags utförande, utan att för sådant ändamål af Rikets Ständer äska hwarken särskildt anslag eller sådant lånebiträde, som förut warit ifrågaställdt.

Sedan Rikets sednast församlade Ständer antagit Kongl. Maj:ts till dem gjorda framställningar derom, att kostnaden för härads-all- Häradsallmänningarne.

männingarnes uppmätning och affattning å karta skulle af skogsplanterings-kaßans medel få godtgöras, samt af nämnda medel jemwäl aflöningen för den bewakande personalen bestridas, dock under wilkor att, jemlikt den för skogsregleringarne redan stadgade grund, intreßenterna underkasta sig en wiß till nämnda kaßa ingående afgift för de skogseffekter, som till dem, efter fastsläld fördelning, utsynas; så har Kongl. Maj:t, i anledning häraf, meddelat nödiga föreskrifter, äfwensom, i sammanhang dermed, stadgat, att delegare i allmänningarne ega att, då de det åstunda, genom utsedde fullmägtige deltaga i uppsigten och wården om allmänningarne.

Hypotheksföreningar.

Nya Hypotheksföreningar hafwa blifwit bildade inom Örebro och Wermlands län samt reglementen för deßa inrättningar af Kongl. Maj:t stadfästade, äfwensom Kongl. Maj:t fastställt förnyade reglementen för Skånska och Småländska Hypotheksföreningarne.

Ränte- och kapital-försäkrings-anstalter.

Med anledning af de fördelar, som de i flera länder bildade Ränte- och Kapital-försäkringsanstalter funnits medföra, hade Kongl. Maj:t, redan före sistlidna riksdag, uppdragit åt särskilde Komiterade att afgifwa underdånigt förslag, huru dylika inrättningar på lämpligaste sätt skulle kunna organiseras; och sedan deße Komiterade inkommit med underdånigt betänkande i ämnet, har Kongl. Maj:t, för att derom sprida allmännare kännedom, låtit detsamma till trycket befordra och utdelning deraf besörja. Dylika stiftelser hafwa sedermera blifwit tillwägabragte för Stockholms stad och län samt Örebro län; och äro reglementen för dem af Kongl. Maj:t fastställda. Warande jemwäl en likartad inrättning i Jönköpings län tillämnad, hwars reglemente är på Kongl. Maj:ts pröfning beroende.

Till följd af de åtgärder, som för sådant ändamål blifwit af Kongl. Maj:t widtagna, hafwa obligationerna för de fordna Swenska statslånen i Holland numera återbekommits och blifwit till Riksgälds-Kontoret återställda. Åtgärder i afseende å de fordna Swenska statslånen.

I afseende å kolonien S:t Barthelemy hafwa förhållanderna fortfarande warit lika beskaffade, som den wid sednaste riksdagen afgifna berättelse omförmälde. Tillfälle till koloniens afträdande till någon främmande makt, på antagliga wilkor, har ej heller sedan nämnda tid yppats. S:t Barthelemy.

Religionen, samhällets wigtigaste angelägenhet, har i allmänhet blifwit wårdad på ett sätt, som motswarat hwad presterskapets upplysta nit gifwit anledning att förwänta. Afwikelser från den evangeliska lärans renhet, eller från samhällets antagna religionsöfning hafwa från den offentliga maktens sida warit föremål för all den skonsamhet i behandling, som med lagens affigter och den bestående ordningens helgd kunnat förenas. Religionswården i allmänhet.

Kyrkans werksamhet för den christliga sanningens framgång har i Bibelsällskapernas fortsatta bemödanden för det gudomliga ordets spridande haft ett lika kärleksfullt, som inflytelserikt understöd. Bibelsällskaperna.

Utöfwer religions-underwisningens wård i allmänhet har Kongl. Maj:t i detta hänseende egnat särskild omsorg åt de orter inom riket, som genom sin aflägsna belägenhet äro mera wanlottade. De åtgärder, som redan förut blifwit widtagna för religions-underwisningens tillwägabringande bland Finn-allmogen inom Norra och Södra Finnskoga kapellförsamlingar samt i Hwitsands och Östmarks socknar af Carlstads stift, hafwa fortfarande burit tillfredsställande frukter. Då tillämpningen af reglementet för Ecclesiastikwerket i Lappmarken, i Religionsunderwisningen.

hwad det afser beredandet af christlig uppfostran och underwisning åt Lappallmogens barn, på ett och annat ställe, enligt hwad wederbörande anmält, mött hinder, har Kongl. Maj:t för winnandet af berörde ändamål widtagit särskilda, af omständigheterna påkallade åtgärder. För att bereda Lappska allmogen tillgång på religiösa uppbyggelseböcker, hafwa åtskilliga af Evangeliska sällskapets skrifter blifwit på Lappska språket öfwersatta och från trycket utgifna. På samma språk hafwa jemwäl nya upplagor af kyrkohandboken samt af psalm- och evangeliiboken utkommit.

Förändringar med pastorater och församlingar.

Der en större folkmängd eller ett widsträcktare område under ett och samma pastorat föranledt behofwet af flera prestmäns anställande, eller wißa församlingars afsöndring till särskilda pastorater, har Kongl. Maj:t till de i sådant afseende gjorda framställningar lemnat bifall. Trenne socknar hafwa sålunda blifwit från sina moderförsamlingar afsöndrade, äfwensom flera byar och hemman, för att på närmare håll winna kyrkliga förmåner, blifwit från ett till annat pastorat förlagda. I de till Gunnarskogs och Fryksände socknar hörande Finnmarker hafwa twänne nya kapellförsamlingar blifwit bildade, sedan Rikets Ständer anwisat de för ändamålet erforderliga medel. På andra ställen hafwa liknande anordningar utan särskilda statsbidrag kunnat widtagas.

Kyrkobyggnader; kollekt och stambok.

Till 40 nya kyrkobyggnader hafwa ritningar blifwit af Kongl. Maj:t stadfästade. Till understöd wid deßa byggnadsföretag hafwa mindre bemedlade församlingar fått genom kollekt och stambok påkalla bidrag af en allmänare wälwilja.

Af förekommen anledning har Kongl. Maj:t anbefallt Deß Öfwer-Intendents-embete att afgifwa förslag i afseende å nödiga föreskrifter

rörande kontrollen och tillsynen öfwer utförandet af sådana byggnadsarbeten, för hwilka ritningar blifwit af Kongl. Maj:t fastställda.

Af de Kongl. Maj:ts pröfning underställda förslag till öfwerenskommelser om presträttigheters utgörande hafwa 53 blifwit för längre eller kortare tid i nåder stadfästade. Presterskapets aflöning.

Med bifall till Rikets Ständers derom gjorda hemställan har Kongl. Maj:t i nåder förordnat, att all förhöjd tjenstårsberäkning wid Ecclesiastika beställningar kommer att med nuwarande innehafwares afgång upphöra. Författningar rörande presterskapet och kyrkowäsendet.

Rättigheten att kalla huspredikanter har af Kongl. Maj:t blifwit närmare bestämd, på sätt Rikets Ständer i detta afseende föreslagit.

Angående soldaters och annat krigsmanskaps skyldighet att deltaga i kyrkobyggnad har Kongl. Maj:t, med bifall till Rikets Ständers härom gjorda framställning, meddelat nådig föreskrift.

Förslag till twänne nya årgångar predikotexter har på Kongl. Maj:ts nådiga befallning blifwit utarbetadt.

Konsistoriernas nyligen afgifna berättelser om folkunderwisningens tillstånd i riket den 1 Juli innewarande år utwisa följande förhållanden: Folkskolorna.

Antalet af barn inom skolåldern utgör		436,678,
hwaraf underwisas i fasta skolor . . .	143,526,	
i ambulatoriska skolor	126,178,	
i allmäna lärowerk	6,228,	
i enskilda underwisningsanstalter . .	17,465.	
i hemmet	128,996,	
tillsammans	422,393.	

Såsom saknande underwisning uppgifwas 14,285 Söndagsskolor hafwa

blifwit begagnade af 25,718 barn. 19,883 barn witsordas ega kunskaper utöfwer det minimum Folkskolestadgan föreskrifwer.

Antalet af lärare och lärarinnor är i fasta skolor 2,107, i ambulatoriska skolor 1,351, eller tillsammans 3,458, af hwilka 2,288 äro examinerade och 1,170 oexaminerade. Af lärarne äro 218 tillika prester samt 690 klockare eller organister.

Af förenämnda berättelser inhemtas för öfrigt, att folkskolor numera, i öfwerensstämmelse med skolstadgans föreskrifter, äro i rikets alla församlingar inrättade, med undantag af några skoldistrikter, särdeles inom de norra orterna, der, bland andra hinder, äfwen förekommit, att examinerade lärare ännu icke funnits till så stort antal, som skolornas behof erfordrat. Antalet af barn, som sakna underwisning, torde i werkligheten wara wida mindre, än det ofwan blifwit uppgifwet. Det wisar sig nämligen af de inkomna uppgifterna, att man till ifrågawarande antal hänfört ej blott sådana barn, som af en eller annan anledning werkligen saknat underwisning eller warit urståndsatte att den emottaga, utan äfwen sådana, som efter upphunnen skolålder icke genast utbytt hemmets underwisning mot skolans; eller som, underwisade i hemmet, wid anställd pröfning befunnits hafwa underhaltiga kunskaper; eller i skolåldern ännu warande barn, som icke begagnat skolunderwisningen längre tid, än som erfordrats för att inhemta det kunskapsmått, hwilket skolstadgan, såsom det minsta, föreskrifwer.

Läseböcker för allmogen.

Sedan Rikets Ständer, som ansett folkskolans werkningar blifwa mindre inflytelserika, om bildningens utweckling stadnar wid de i skolan inhemtade kunskaper, men tillika funnit att allmogen, i brist på goda och nyttiga läseböcker, saknar tillfälle att genom egen läsning

underhålla

underhålla och förkofra sina i skolan förwärfwade insigter, anwisat medel för att befordra författandet och utgifwandet af lämpliga läroböcker för allmogen, särdeles i de ämnen, hwari folkskolan lemnat förberedande underwisning, har Kongl. Maj:t utfäst belöningar för sådana skrifter, som till ifrågawarande ändamål kunna finnas tjenliga.

Af det anslag Rikets Ständer anwisat till folkskole-lärares aflönande inom de socknar, der statsbidrag för sådant ändamål finnes wara erforderligt, hafwa understöd i berörde afseende blifwit bewiljade åt 378 församlingar, nemligen åt 55 i Erkestiftet, 25 i Linköpings, 20 i Skara, 18 i Strengnäs, 21 i Westerås, 43 i Wexiö, 58 i Lunds, 40 i Götheborgs, 21 i Calmar, 14 i Carlstads, 39 i Hernösands och 24 i Wisby stift.

Seminarier för folkskolelärare.

De seminarier, som för folkskolelärares bildning blifwit inrättade, hafwa på ett tillfredsställande sätt fortsatt sin werksamhet. Antalet af elever i deßa seminarier war sistlidna wårtermin 471.

Då det med skäl blifwit anmärkt såsom i flera afseenden olämplipt, att elever wid alltför unga år fått inträde i förenämnda bildningsanstalter, har Kongl. Maj:t i nåder förordnat, att för inträde som elev uti folkskolelärare-seminarium skall erfordras en ålder af minst 18 år.

Elementarlärowerken.

Elementarlärowerken i riket hafwa, så widt förut bestående förhållanden det hittills medgifwit, blifwit förändrade i öfwerensstämmelse med de af Kongl. Maj:t för Rikets sednast församlade Ständer i detta afseende framlagda beslut.

Wetenskaps-Akademien.

Med afseende å wigten att inom fäderneslandet söka upprätthålla och widare utbilda technologiens grundwetenskaper, fysik och kemi, har Kongl. Maj:t i nåder förordnat, att i stället för Weten-

skaps-Akademiens hittills warande techniska institution, twänne andra institutioner wid samma Akademi, en i fysik och en i kemi, skola inrättas.

Det för flera år sedan påbörjade gradmätningsarbetet i Lappland har under sistlidne sommar hunnit nära sin fullbordan.

National-museum. Sedan ritningar till National-museum blifwit fastställda, har byggnadens grundläggning under årets lopp blifwit fulländad.

Hospitals-inrättningar. Sedan Rikets Ständer för erhållande af fullständig utredning såwäl af de brister, hwarmed nuwarande hospitals-inrättningar i landet äro behäftade, som ock af sättet för deßa bristers ändamålsenliga afhielpande, hos Kongl. Maj:t anhållit, att noggrann undersökning af alla härmed gemenskap egande förhållanden måtte anställas och ett derpå grundadt fullständigt förslag till systematiskt ordnande af deßa anstalter, så i medicinskt som administratift afseende, uppgöras, har så beskaffadt förslag, på Kongl. Maj:ts nådiga befallning, blifwit af sakkunniga män utarbetadt; och kommer detta förslag att för Rikets Ständer framläggas, sedan wederbörande deröfwer utlåtande afgifwit.

Barnförloßningskonsten. Antalet af examinerade barnmorskor i riket uppgick förlidet år till 1,262, hwaraf 125 i Stockholm och 1,137 i rikets öfriga städer och landsförsamlingar. I Stockholm hafwa under samma år 35, och i Lund 17 barnmorske-lärlingar blifwit underwisade och wid anställd examen godkända, bland hwilka förstnämnda 25 njutit underwisning i instrumentala förloßningskonsten.

Vaccinationen. Antalet af äldre och yngre personer, som med framgång blifwit ympade, uppgick år 1848 till 73,605.

Veterinär-inrättningarne. Wid Veterinärinrättningen i Stockholm hafwa förlidet år 45 elever njutit underwisning, hwaribland 8 från Norrige och 3 från

Finland. Wid Veterinärinrättningen i Skara underwisades wid samma tid 7 elever.

Åtskilliga i historiskt eller artistiskt afseende wärderika samlingar hafwa blifwit inköpta dels för Riksarchivet, dels för Kongl. Museum, dels för Kongl. Witterhets-, Historie- och Antiqvitets-Akademien. Samlingar för konst och wetenskap.

Reglementen hafwa i nåder blifwit fastställda för Swenska församlingen i London; för Upsala Universitets pensionsinrättning; för Skånska presterskapets öfwerbyggnads-amorteringsfond; för utdelning och anwändande af de åt konstnärer anslagne resepensioner m. fl. På wederbörandes underdåniga framställning hafwa förändringar blifwit gjorda i stadgarne för Kongl. Wetenskaps-Akademien: för utlåning af Allmänna Enke- och Pupillkaßans medel: samt för Swenska Läkaresällskapets Pensionskaßa. Reglementen för samfund och inrättningar.

Kongl. Maj:t förblifwer Rikets Ständer med all Kongl. nåd och ynnest städse wälbewågen. Stockholms Slott den 23 November 1850.

OSCAR.

G. A. Sparre.

STOCKHOLM, 1850. P. A. Norstedt & Söner, Kongl. Boktryckare.

Kongl. Maj:ts Tal

till Riksens Ständer på Rikssalen, wid Riksdagens öppnande den 23 November 1850.

Wälborne, Ädle och Wälbördige, Ärewördige, Wördige, Wällärde, Äreborne, Förståndige, Wälaktade, Hederwärde och Redlige

Gode Herrar och Swenske Män!

Wid slutet af ett halft århundrade, rikare på stora och i folkens öden ingripande hwälfningar, än måhända någon föregående lika tidslängd, ser Jag, med det fasta förtroendets tillfredsställelse, Swea Rikes Ständer åter samlade omkring Mig. De trenne år, som förflutit efter det Rikets Ständer sednast emottogo Min wälkomsthelsning, hafwa icke warit de minst digra på werldshistoriska tilldragelser, hwilkas minne länge skall lefwa i häfderna, sedan de förändringar i samhällsinrättningarne, som af dem blifwit en följd, sannolikt redan lemnat rum åt andra. Försynen har emellertid bewarat den Skandinawiska halfön från wåldsamma skakningar: deß inwånare hafwa oafbrutet åtnjutit yttre och inre lugn, wilkoret för ett sant och waraktigt framskridande, hwilket i aldrig swal-

nande kärlek till Konung och Fosterland äger den säkraste borgen för sitt trygga fortgående.

Min Sons förmälning med Prinseßan LOVISA af Nederländerna har skänkt Mitt hjerta en glädje, så mycket större, som Jag med rörelse och erkänsla funnit densamma lifligt delad af alla Mina undersåter. Den stadga som denna förening, med Guds nåd, skall gifwa thronföljden, måste för hwarje redlig medborgare wara dyrbar och öka styrkan af de band, hwarmed Min ätt är fästad wid Sweriges ädla Folk.

Wåra förhållanden till främmande Makter hafwa fortfarande burit prägeln af uppriktig wänskap. Under de beklaganswärda stridigheter, som i Norden yppats, har de Förenade Rikenas Styrelse lyckats från skiljda håll tillwinna sig de mest ojäfaktiga bewis af förtroende. Mina bemödanden att, jemte fredens bibehållande för Fosterlandet, i förening med allierade Makter bidraga till deß återupprättande i Wårt Grannrike på ett med denna Stats wärdighet och sjelfbestånd förenligt sätt, hafwa aldrig upphört att wara werksamma för den så tappert häfdade rättwisans heliga fordringar, hwilka, Jag hoppas det, slutligen skola winna en wälförtjent seger.

Bland de wigtiga föremålen för Edra öfwerläggningar, intages främsta rummet af det förslag till ny Riksdags-Ordning och i sammanhang dermed ny Regeringsform, som Jag af Konungslig pligt fann Mig uppmanad att, till förmedlande af stridiga åsigter, för Rikets sednast församlade Ständer framlägga, och hwilket af Dem antogs att hwila till grundlagsenlig behandling wid innewarande Riksmöte. Eder pligt, Eder rätt att deröfwer besluta har nu inträdt, och Jag hyser den säkra tillförsigt, att I, Gode Herrar och Swenske Män, skolen åt denna, på Fäderneslandets inre förhållanden djupt inwerkande fråga, egna den sorgfälliga granskning och mogna pröfning, hwartill Eder kärlek till Fosterlandet och Edert upplysta nit för deß dyrbaraste angelägenhet måste Eder mana.

Wår hufwudsakligaste näringsgren, åkerbruket, har under de sednast förflutna åren i allmänhet warit wälsignad; handel och sjöfart hafwa af de politiska rörelserna inom Europa lidit mindre, än man haft anledning befara. En lycklig följd häraf är den fördelaktiga ställning af wåra finanser, som Jag skall för Eder framlägga; och ser Jag mig med fägnad i tillfälle att föreslå en lindring i de skattdragandes börda, genom upphörandet af den särskilda bewillningen till betäckande af det anslag för krigsrustningar, hwilket Rikets Ständer wid sednaste Riksdag högsinnadt anwisade till ett belopp, som icke blifwit till fullo anwändt.

De medel, hwilka J, Gode Herrar och Swenske Män, till elementarlärowerkens förbättrande wid sednaste Riksdag bewiljaden, hafwa af Mig till det dermed afsedda ändamål blifwit anwända, och Jag ser i de till följd häraf redan införda förändringar en tillfredsställande borgen för det uppwäxande slägtets framskridande bildning. Åt den ytterligare utwecklingen af denna wigtiga angelägenhet skall Jag egna Mina oafbrutna omsorger.

Från den farsot, som hemsökt de flesta af Europas länder, har icke heller Swerige blifwit fullkomligen förskonadt; men då densamma warit mindre wåldsam och mindre kringspridd, än wid deß första uppträdande, torde Wi äfwen kunna hoppas, att den skall blifwa snart öfwergående. De åtgärder, Jag ansett Mig böra mot farsotens spridande widtaga, hafwa warit förestafwade af hwad Jag om Folkets tänkesätt och önskningar i detta afseende hade Mig bekant.

Gode Herrar och Swenske Män! Då Jag nu förklarar Edra öfwerläggningar öppnade, nedkallar Jag öfwer dem den Högstes wälsignelser, och förblifwer Eder alle samtligen, samt hwar och en i synnerhet, med all Kongl. nåd och ynnest städse wäl bewågen.

STOCKHOLM, 1851.
Tryckt hos P. A. Norstedt & Söner,
Kongl. Boktryckare.

KONGL. MAJ:TS

Nådiga Svar, i anledning af åtskilliga utaf Rikets Ständer vid innevarande Riksdag antagne grundlags-förändringar; Gifvet Stockholms Slott å Riks-Salen den 23 Augusti 1851.

Välborne, Ädle och Välbördige, Ärevördige, Vördige och Vällärde,
Äreborne, Förståndige och Välaktade, Hedervärde och Redlige,
Gode Herrar och Svenske Män!

Till vinnande af Mitt Nådiga bifall hafven J, Gode Herrar och Svenske Män, i underdånighet öfverlemnat de, efter föregången lagenlig behandling vid sistförflutne Riksdag, af Eder vid innevarande Riksmöte gillade och antagne förslag till förändringar i Rikets Grundlagar.

Efter Stats-Rådets hörande har Jag pröfvat dessa förslag, samt dervid gillat och antagit de af Eder, Gode Herrar och Svenske Män, godkände förändringar

uti 72 § Regeringsformen, samt

uti 14 och 22 §§ Riksdags-Ordningen.

Beträffande åter de ändringar J, Gode Herrar och Svenske Män, föreslagit uti 52 § Regeringsformen och 24 § Riksdags-Ordningen, i afseende på sättet för

utväljandet af Sekreterare i hedervärda Bonde-ståndet, har Jag icke funnit skäligt detta förslag antaga. För grundlagarnes helgd är det af synnerlig vigt att de rättigheter, hvilka deruti blifvit Konung och Rikets Ständer ömsesidigt tillerkände, orubbade bibehållas. Det ifrågavarande stadgandet, att till Bonde-ståndets Sekreterare skall vid hvarje Riksdag af Konungen förordnas en skicklig, lagfaren och i landthushållningen kunnig man, står i väsendtligt samband med nämnde Riks-stånds närvarande sammansättning, och så länge denna oförändrad bibehålles, bör någon ändring ej eller ega rum i förrberörde stadgande, hvilket i sin tillämpning hittills icke visat sig hafva för Ståndet medfört inskränkning i öfverläggningarnes frihet inom lagbestämda gränser, eller någon annan olägenhet. Jag finner Mig derföre böra vägra Mitt bifall till Edert förslag i denna del.

Jag förblifver Eder, Gode Herrar och Svenske Män, med all Kongl. Nåd och Ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

KONGL. MAJ:TS

Nådiga Svar, i anledning af åtskilliga utaf Rikets Ständer, vid innevarande Riksdag föreslagna lagförändringar; Gifvet Stockholms Slott å Riks-Salen den 23 Augusti 1851.

Välborne, Ädle och Välbördige, Ärevördige, Vördige och Vällärde, Äreborne, Förståndige och Välaktade, Hedervärde och Redlige, Gode Herrar och Svenske Män!

Sedan Jag, i hufvudsakligt ändamål att afhjelpa de svårigheter, som, i anseende till gör omålens ökade mängd, i Hof-rätterna numera efter Kämners- och Lagmans-rätternas indragning uppstått för målens skyndsamma afgörande hos förstnämnde Domstolar, uti proposition af den 31 Januari innevarande år föreslagit den förändring i hvad 23 Kap. 1 § Rättegångs-balken, sådant detta lagrum lyder i Kongl. förordningen den 18 April 1849, stadgar om domfört antal ledamöter i Hof-rätt, att ej färre än fyra ledamöter må döma i mål, som å ära eller lif gå, men i andra mål tre ledamöter utgöra domfört antal, der alla om slutet ense äro; så hafven J, Gode Herrar och Svenske Män, uti underdånig skrifvelse den 26 sistlidne April anmält, det J af anförde skäl funnit Eder icke kunna antaga detta Mitt förslag, utan i stäl-

let för Eder del beslutat, att 3 och 4 mom., af 23 Kap. 1 § Rättegångs-balken, sådane de lyda i Kongl. förordningen den 18 April 1849, skola erhålla följande lydelse: „I Hof-rätt må fem ledamöter utgöra domfört antal, så ock fyra, der tre af dem om slutet ense äro“.

Efter Högsta Domstolens och Stats-rådets hörande, har Jag tagit i öfvervägande hvad sålunda af Eder bifvit föreslaget, och enär genom ett slikt stadgande, åtminstone till någon del vinnes det medelst den af Mig aflåtne propositionen åsyftade ändamål, har Jag funnit godt att till berörde af Eder beslutade lagförändring lemna bifall.

Vidare hafven J Gode Herrar och Svenske Män, till vinnande af Mitt bifall genom serskilda skrifvelser af den 3:dje sistlidne Maj i underdånighet anmält följande af Eder under innevarande riksdag fattade, beslut i lagfrågor, nemligen:

1:o angående förlängning af tiden för måls fullföljd från Under-rätt i Stora Kopparbergs län, i hvilket afseende blifvit föreslaget, att 1 och 2 mom. i 9 § af 25 Kap. Rättegångs-balken, sådane de lyda i Kongl. förordningen den 18 April 1849, må erhålla följande förändrade lydelse: „I de saker, som genom laga vad gå till Svea Hof-rätt från Härads-rätt i Upland, Södermanland, Westmanland, Nerike och Gestrikland, ingifve käranden sin inlaga innan klockan tolf å den fyrationde dagen, den oräknad, då Härads-rättens dom föll, eller hafve sitt vad förlorat; från Härads-rätt i Kopparbergs län, Wermland, Helsingland, Jemtland, Herjeådalen, Medelpad och Ångermanland, på den sextionde dagen.

2:o angående utfärdandet af en så beskaffad författning, som Eder underdåniga skrifvelse af ofvannämnde dag innehåller, rörande serskilda föreskrifter för behandlingen af besvärsmål, som från Gottland fullföljas i Hof-rätt; och

3:o angående verkställighet af Våre Befallningshafvandes utslag i skuldfordringsmål, utan hinder af deremot anförde besvär, i afseende hvarå är vordet föreslaget utfärdandet af en så lydande författning: „I likhet med hvad genom 1 § 9 Kap. Utsöknings-balken, 2 § 2 Kap. samma Balk, sådan den lyder i Kongl. förordningen den 29 November 1823, samt Kongl. förordningen den 18 nästpåföljde December redan

blif-

blifvit stadgadt i afseende på verkställighet af Konungens befallningshafvandes utslag i skuldfordringsmål, der saken ej går öfver trehundra daler, eller der gäldenären hos Konungens befallningshafvande uteblifvit eller utan allt jäf eller invändning skulden erkänt, varder förordnadt, att utmätning å Konungens befallningshafvandes utslag äfven i öfriga mål må, utan hinder af deremot anförda besvär, genast följa, med rättighet för den sökande att det utmätta godset, emot full borgen, lyfta".

I den ordning Grundlagen föreskrifver har Jag dessa Edra förslag, hvart för sig, i öfvervägande tagit; och funnit godt att till desamma lemna bifall.

Med all Kongl. Nåd och Ynnest förblifver Jag Eder, Gode Herrar och Svenske Män, städse välbevågen.

OSCAR.

STOCKHOLM, f. d. Schultze's Boktryckeri, 1851.

Kongl. Maj:ts Tal

till Riksens Ständer på Riks-Salen, wid Riksdagens Slut,

den 4 September 1851.

Wälborne, Ädle och Wälbördige, Ärewördige, Wördige, Wällärde, Äreborne, Förståndige, Wälaktade, Hederwärde och Redlige,

Gode Herrar och Swenske Män!

Den tidrymd, som förflutit, sedan Jag med fägnad såg Rikets Ständer till detta Riksmöte församlas, har af Eder, under trägna arbeten och oaflåten omtanke, warit egnad åt allmänt wäl och Fäderneslandets gagn. Med tillfredsställelse har jag följt fortgången af Edra wigtiga öfwerläggningar, och i Fosterlandets namn hembär Jag Eder Deß tacksägelse för det nit, hwarmed I omfattat Deß angelägenheter. Då I nu till Edra enskilda wärf återwänden, medfören I det hugnande medwetandet af redligen uppfyllda pligter.

Lika glädjande för Wåra hjertan, som tryggande för de Förenade Rikenas framtid, äro de förhoppningar, som en mild Försyn tillåter Oß hysa, med afseende å en lifligt efterlängtad och snart förwäntad tillökning af Mitt hus. Måtte de förböner, som hwarje fosterländskt hjerta uppsänder till den Allsmäktige, af Honom med wälsignelserik nåd upptagas!

Det förslag till Representationens ombildning, hwilket Jag, wid nästförflutne Riksdag, till Eder, Gode Herrar och Swenske Män, öfwerlemnade, hafwen I

icke antagit. Af Eder wäntar Fäderneslandet således den widare utwecklingen af denna för Deß framtid magtpåliggande fråga, och Eder fosterlandskärlek är en säker grund för Mina förhoppningar, att Edra bemödanden för detta ändamål ej skola blifwa frugtlösa.

Edra rådslag om medel till befrämjande af Fäderneslandets inre förkofran och yttre förswar hafwa lemnat ojäfaktiga bewis på en sann och ädel uppfattning af samhällsutwecklingens och sjelfständighetens fordringar. Jag tackar Eder, Gode Herrar och Swenske Män, för den frikostighet, som åt deßa dyrbara föremål blifwit egnad. Den skall bära rika frukter, i förbättrade inrättningar för lagskipning, uppfostran, wälgörenhet; i nya och underlättade tillfällen till medborgerlig idoghet, handel och förwärf. Styrkan af landets förswar skall trygga fredens wälsignelser.

Sedan den wigtiga frågan om grund=räntornas förenkling och om förändring i afseende å sättet för deras utgörande, genom hufwudsakligt bifall till den Proposition, Jag i deßa ämnen till Eder aflåtit, nu är bragt till en länge eftersträfwad lösning, skall det blifwa en af Mina omsorger, att skyndsamt låta widtaga de mått och steg, som äro erforderliga för att, wid början af Edert nästa sammanträde, framlägga förslag till de särskilda bestämmelser, som nu ej kunnat afgöras, och derigenom bereda en snar werkställighet åt denna så allmänt nyttiga åtgärd.

Det af Eder senast fattade beslut, till befrämjande af en jernwägs=anläggning i Rikets medlersta landskaper, utgör ett nytt bewis, att ingen börda synes Eder tung, då fråga är om allmän fördel. Sakens wigt, de betydliga uppoffringar, deß utförande kräfwer, och de skilsda meningar, som i detta afseende ännu wisa sig, föreskrifwa Mig, att wid ärendets närmare pröfning åt detsamma egna den sorgfälligaste omtanke.

Då Jag nu, i stöd af Regerings=Formens 109:de §, hemförlofwar Eder, nedkallar Jag Försynens wälsignelser öfwer Fosterlandet, och förblifwer Eder, Gode Herrar och Swenske Män, alle samtligen och hwar och en i synnerhet med all Konungslig nåd och ynnest städse wälbewågen.

STOCKHOLM, 1851. P. A. Norstedt & Söner, Kongl. Boktryckare.